

Dosarul nr. 3r-344/20

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central – V. Schibin

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – A. Gheorghieș, E. Bejenaru, A. Toderas

DECIZIE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi împotriva Consiliului local Răuțel, raionul Fălești, terți Primăria satului Răuțel, raionul Fălești, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva încheierii din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătoriai Bălți, sediul central, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, din motiv că apelanții nu au prezentat motivarea apelului în termenul legal,

constată:

La 17 mai 2019, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, au depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ, concretizată prin cererea din 11 noiembrie 2019, împotriva Consiliului local Răuțel, raionul Fălești, cu privire la contestarea actelor administrative, solicitând: repunerea în termen a acțiunii, anularea pct. 2.7, 3, 4, parțial 6 (în privința pct. 2.7) din decizia Consiliului local Răuțel, raionul Fălești nr. 05/10 din 24 octombrie 2017 „cu privire la delimitarea, formarea și înregistrarea bunurilor imobile proprietate publică a satului Răuțel, raionul Fălești”, anularea pct. 1.2, 2 din decizia Consiliului local Răuțel, raionul Fălești nr. 04/6.1 din 23 noiembrie 2018 „cu privire la delimitarea, formarea și înregistrarea bunurilor imobile proprietate publică a UAT Răuțel”, anularea actului de inventariere, procesului-verbal de delimitare și proiectului planurilor geometrice ale terenului în contului xxx cu S xxx ha, anularea deciziei Consiliului local Răuțel, raionul Fălești nr. 04/6.2 din 23 noiembrie 2018 „cu privire la delimitarea, formarea și înregistrarea bunurilor imobile proprietate publică a UAT Răuțel”, anularea deciziei Consiliului local Răuțel, raionul Fălești nr. 05/4 din 07 decembrie 2018 „cu privire la aprobarea listei bunurilor imobile proprietate publică a UAT Răuțel” în privința bunurilor imobile cu numerele cadastrale xxx.049, xxx.349 și xxx.240.

Prin încheierea din 21 mai 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-au atras din oficiu în proces în calitate de terți Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și Primăria satului Răuțel, raionul Fălești.

Prin hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-a respins integral acțiunea depusă de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi.

S-a încasat în mod solidar de la Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi în beneficiul Primăriei satului Răuțel, raionul Fălești suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică (vol. II, f.d. 205, 209-230).

Prin încheierea din 17 august 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-a corectat din oficiu omisiunea admisă în partea introductivă și dispozitivă a dispozitivului hotărârii judecătorești și a hotărârii motivate emise la 08 iulie 2020 în cauza nr. 3-94/2019, prin includerea în părțile indicate a sintagmei omise: „actul de inventariere, procesul-verbal de delimitare și proiectul planurilor geometrice ale terenului în contul xxx cu suprafața xxx ha”, ca fiind obiect de examinare al cauzei judecate (vol. II, f.d. 237 recto-verso).

La 09 iulie 2020, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, au depus la Judecătoria Bălți, sediul central, apel nemotivat împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. II, f.d. 206).

Prin încheierea din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, din motiv că apelanții nu au prezentat motivarea apelului în termenul de 30 de zile de la recepționarea hotărârii motivate (vol. III, f.d. 4-8).

La 27 octombrie 2020, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, au depus la Curtea de Apel Bălți motivarea apelului împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. III, f.d. 9-17).

La 07 noiembrie 2020, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi au depus la Curtea de Apel Bălți, prin intermediul oficiului poștal, recurs motivat împotriva încheierii din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți (vol. III, f.d. 19-20, 21).

Argumentele recursului, în esență, se rezumă la faptul că Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi nu au primit hotărârea motivată a primei instanțe.

La fel, recurenții au invocat că instanța de apel nu a verificat dacă Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi au recepționat hotărârea motivată a primei instanțe, iar drept consecință pripit a declarat apelul inadmisibil în lipsa probelor care ar demonstra că Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi au recepționat hotărârea redactată integral.

Mai mult ca atât, recipisa de la fila dosarului 234 a vol. II confirmă înmânarea copiei dispozitivului hotărârii judecătorești, dar nu a hotărârii motivate.

Finalmente, recurenții au menționat că reprezentantul lor a luat cunoștință de hotărârea motivată a primei instanțe abia la 14 octombrie 2020, în incinta Curții de Apel Bălți, iar motivarea apelului a fost depusă la 27 octombrie 2020.

Prin urmare, recurenții au conchis că s-au conformat prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Recurenții Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi au solicitat prin cererea de recurs admiterea recursului, anularea integrală a încheierii din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți și emiterea unei încheieri noi, prin care să fie declarat admisibil apelul, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea în fond a acestuia.

La 18 noiembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare intimațiilor Consiliului și Primăriei satului Răuțel, raionul Fălești și Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” copia recursului motivat depus de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra criticilor formulate în recurs (vol. III, f.d. 25). Însă, intimații nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe asupra recursului.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Instanța de recurs consideră că Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi s-au conformat prevederilor legale și au respectat termenele instituite de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ pentru demararea căii de atac în ordine de recurs, încheierea recurată a Curții de Apel Bălți datează cu 23 octombrie 2020, iar cererea de recurs motivată a fost depusă la oficiul poștal la 07 noiembrie 2020.

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Examinând recursul depus, prin prisma argumentelor invocate de recurenți și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept pertinente speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care respinge recursul.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, la 08 iulie 2020, Judecătoria Bălți, sediul central, a adoptat dispozitivul hotărârii prin care a respins acțiunea depusă de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi și a încasat în mod solidar de la Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi în beneficiul Primăriei satului Răuțel, raionul Fălești suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică (vol. II, f.d. 205, 209-230).

La 09 iulie 2020, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, au depus la Judecătoria Bălți, sediul central, apel nemotivat

împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. II, f.d. 206).

Potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc cu numărul de ieșire 22066, la 24 iulie 2020, Judecătoria Bălți, sediul central, a expediat în adresa participanților la proces, inclusiv reprezentantului Tamarei Rusanovschi și lui Ivan Rusanovschi, avocatului Nicolae Dodon, pentru notificare copia hotărârii motivate din 08 iulie 2020 (vol. II, f.d. 231).

Din conținutul recipisei privind comunicarea actului de procedură de la fila dosarului 234 se constată că, la 07 august 2020, reprezentantul Tamarei Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, avocatul Nicolae Dodon a primit copia hotărârii motivate din 08 iulie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul central.

Prin încheierea din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul central, din motiv că apelanții nu au prezentat motivarea apelului în termenul de 30 de zile de la recepționarea hotărârii motivate (vol. III, f.d. 4-8).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Potrivit articolului 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

În corespundere cu art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când, motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează la art. 33 că comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

În corespundere cu art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Prin prisma articolului 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare:

- a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării;

- b) notificare prin poștă cu act de notificare;
- c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Conform art. 98 alin. (1) din Codul administrativ, dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat, conform art. 45, de către un reprezentant legal, notificările se adresează acestuia.

Din coroborarea prevederilor legale precitate cu circumstanțele faptice constatate, Colegiul constată că, în condițiile speței, prima instanță a ales forma de notificare a hotărârii motivate prevăzută la art. 97 alin. (3) lit. a) din Codul administrativ, adică prin act de recunoaștere a recepționării – recipisa de la fila dosarului 234 a vol. II.

Sub acest aspect Colegiul notează că, prin prisma art. 98 alin. (1) din Codul administrativ, recepționarea hotărârii motivate din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, de către reprezentantul apelanților Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, avocatul Nicolae Dodon, înlătură orice viciu de necomunicare a acestui act apelanților.

În aceste circumstanțe, începutul curgerii termenului de depunere a motivării apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării hotărârii motivate avocatului Nicolae Dodon, adică din ziua de 08 august 2020.

La caz sunt relevante dispozițiile art. 63 din Codul administrativ, conform cărora calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil (art. 383-390 în redacția actuală a Codului civil). Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

Subsecvent acestui aspect Colegiul evocă faptul că, prin Legea privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative nr. 133 din 15 noiembrie 2018, a fost schimbată numerotarea unor articole din Codul civil.

Așa, în redacția Codului civil modificat prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, instituția calculării termenului este reglementată de Titlul IV Capitolul I, art. 383-390.

Respectiv, deși Codul administrativ prevede că calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil, *de facto* urmează a fi aplicate prevederile art. 383-390 din Codul civil în redacția Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018. Or, în redacția actuală a Codului administrativ art. 259-266 reglementează „societatea în nume colectiv”, care este străină procedurii administrative.

Așadar, potrivit art. 385 alin. (1) din Codul civil, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precitate cu circumstanțele constatate și expuse mai sus, se constată că, în speță, termenul de depunere a motivării apelului a început să curgă în data de 08 august 2020, iar ultima zi fiind data de 07 septembrie 2020, ora 24.00.

În această ordine de idei, Colegiul constată că apelanții Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, precum și reprezentantul acestora, avocatul Nicolae Dodon, urmau să depună motivarea apelului la Curtea de Apel Bălți până în data de 07 septembrie 2020, ora 24.00.

Însă, în pofida faptului că le-a fost notificată motivarea hotărârii și ignorând obligațiile sale procesuale, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, nu au depus motivarea apelului în interiorul termenului legal, precum nici nu au solicitat instanței de apel repunerea în termenul de apel.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu c. României, cauza Marckx c. Belgiei).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza Ponomaryov c. Ucrainei că, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Continuând șirul logic al ipotezelor expuse mai sus, Colegiul apreciază reprehensibil argumentul recurenților, precum că recipisa de la fila dosarului 234 a vol. II confirmă înmânarea copieii dispozitivului hotărârii judecătorești, dar nu a hotărârii motivate. Or, prin faptul că, la 09 iulie 2020, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, au depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, se prezumă că la această dată le era comunicat dispozitivul hotărârii judecătorești (vol. II, f.d.206).

La fel, prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc cu numărul de ieșire 22066 se confirmă faptul că, la 24 iulie 2020, hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, deja era motivată (vol. II, f.d. 231).

În această conjunctură, instanța de recurs consideră că prin recipisa privind comunicarea actului de procedură de la fila dosarului 234 se confirmă notificarea anume a copieii hotărârii motivate din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central, dar nu a dispozitivului acesteia.

Prin urmare, Colegiul opinează că perioada de timp de 30 de zile de la momentul comunicării hotărârii motivate a primei instanțe constituie un termen rezonabil și suficient pentru ca Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, să întreprindă toate măsurile necesare întru luarea de cunoștință cu motivarea hotărârii primei instanțe, redactarea motivării apelului și depunerii acestuia în modul și termenul reglementat de Codul administrativ. Or, fiind interesați în soarta soluționării prezentului litigiu, Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, urmau să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul de acces la instanță, prin depunerea în termen a motivării apelului, care să

corespundă exigențelor impuse de legiuitor, sau după caz depunerea unei cereri cu privire la repunerea în termenul de apel, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232 alin. (1) coroborat cu art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

La aspectul dat Colegiul notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Conjunctura concluziilor trase de instanța de recurs și expuse supra profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia.

Conform articolelor 193, 194, 241 și 243 alin. (1) lit. b), (2) și (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Tamara Rusanovschi și Ivan Rusanovschi, reprezentați de avocatul Nicolae Dodon, împotriva încheierii din 23 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas